

Raad voor de Journalistiek viert tienjarig bestaan
Knack in zwaar onweer

Nieuwe stap naar integratie journalistenstatuten
Klankman Yvan Geeraert hield van zijn perskaart

En Christian Van Thillo: 'De papieren krant zal nooit volledig wijken'

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 161 - 26 oktober 2012 - verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, Journalistenhuis, Zennestraat 21, 1000 Brussel

UIT DE VVJ

Een krachtige raad 3

ACTUEEL

Raad voor de Journalistiek viert tienjarig bestaan 4

Zwaar onweer bij *Knack* 5

VVJ, AJP en AVBB wijzigen statuten 6

Newsroom of copyroom? Debat op 29 november 6

Is de freelancejournalist een handelaar? 7

Persloop op 11 november in Vossem 7

Boekenbeurs organiseert *Dag van de Journalist* op 7 november 8

FORUM

Yvan Geeraert, ex-klankingenieur met perskaart 9

IN GESPREK

Christian Van Thillo: *'I'm an outsider'* 10-12

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

Advocaat Fernand Keuleneer c/ VRT 14

Belgische Federatie van Psychologen c/ *Humo* 15

HET ABC VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK (17/SLOT)

Van *Vaderliefde* tot *Zwijgen* 16-17-18

Onder embargo 19

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Manu ADRIAENS
Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Monica MORITZ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Zennestraat 21
1000 Brussel
Tel. 02/777.08.40
Fax 02/777.08.49
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Claes printing
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.claes-printing.be

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

Een krachtige raad

De Raad voor de Journalistiek, in 2002 door de VVJ en de Vlaamse uitgevers gelanceerd, is de kinderjaren voorbij. Ruim 400 dossiers zijn in het voorbije decennium behandeld. In één geval op drie liep dat uit op een minnelijke schikking, die per definitie zowel de klager als de redactie tevreden stemde. Maar ook de eigenlijke uitspraken van de Raad, die in overgrote meerderheid in dit blad worden afgedrukt, kunnen op veel krediet rekenen bij pers en publiek. De leden van de Raad en secretaris-generaal Flip Voets, die tevens ombudsman is, verdienen daarvoor alle lof. Geen wonder dat de Vlaamse Raad voor de Journalistiek ook in het buitenland school maakt als model voor zelfregulering in de nieuwssector.

Toch heeft ook de Gentse hoogleraar Dirk Voorhoof een punt wanneer hij pleit voor een nog sterkere zelfregulering. Tijdens een debat naar aanleiding van tien jaar Raad, werden alvast interessante pistes geopend. Moeten nieuwsmedia niet (nog) terughoudender omgaan met alles wat op sociale media of elders op het internet opduikt? Waarom geen absoluut verbod op het contacteren van ouders van overleden kinderen, zo vroeg ombudsman bij *De Standaard* Tom Naegels zich af. Zouden niet alle redacties een eigen ombudsman zoals Tom Naegels moeten hebben, suggereerde dan weer VUB-hoogleraar Katia Segers. Die verder voorstelde dat alle nieuwsmedia voortaan zelf de uitspraken van de Raad zouden publiceren die op hen betrekking hebben. Waarom, tot slot, niet eens ernstig nadenken over de installatie van een *hotline* tussen alle hoofdredacties, die kan toelaten om in de hectiek van weer een nieuw crisismoment collectieve houdingen aan te nemen ten aanzien van slachtoffers onder meer.

Toch ligt de toekomst voor een goed deel ook buiten het kader van de klasieke zelfregulering. Minstens even belangrijk is dat alle journalisten hun werk in een behoorlijke omgeving kunnen doen, op voldoende bezette redacties en met degelijke arbeidsvoorwaarden qua loon en werkdruk. Ziedaar nog altijd de meest essentiële waarborgen voor kwaliteitsvolle journalistiek. Het punt is dat we, met de zowel structurele mediacrisis als de even diep snijvende economische crisis, in heel zwaar onweer vertoeven op dit moment. Aan onze *captains of industry* in de eerste plaats om de Vlaamse mediahuizen weer naar standvastiger vaarwateren te brengen. In die context leest u verderop in dit blad wat Christian Van Thillo over onze toekomst denkt. Aan ons en u allen vervolgens om hem en zijn concullega-mediabazen er blijvend aan te herinneren dat ze enkel met voldoende, goed gevormde, degelijk vergoede, niet overwerkte en onafhankelijke journalisten in hun opzet kunnen slagen.

Pol Deltour
nationaal secretaris

DE TEENAGER IN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

Pol Deltour

In de eerste tien jaar van zijn bestaan behandelde de Raad voor de Journalistiek 431 klachten. Ruim de helft had betrekking op onjuistheden in de berichtgeving, zowat een derde op schendingen van de privacy.

Dat is gebleken op het colloquium dat de Raad op 17 oktober in Antwerpen organiseerde naar aanleiding van zijn tienjarig jubileum. Secretaris-generaal Flip Voets merkte op dat het aantal klachten sinds 2002 constant is gestegen. Een opvallende toename was er in 2011 met 75 klachten, ongetwijfeld mee een gevolg van de publicatie van de Code van de Raad voor de Journalistiek eind 2010.

Zowat de helft van de klachten heeft te maken met feitelijke onjuistheden. Ruim een derde heeft betrekking op een inbreuk op de privacy. Dat laatste cijfer zit in de lift, parallel met de toename van het aantal klachten over berichtgeving op internet. Eén op de vijf klachten betreft een andere inbreuk: een onterechte toepassing van undercover, embargo's of andere afspraken die niet zijn nageleefd, plagiaat en dies meer. "Een klacht betreft doorgaans meer dan alleen maar het bezwaar van een enkele lezer of kijker die zich benadeeld voelt", aldus Flip Voets. "Heel vaak gaat het om een meer voorkomende praktijk, en is het goed dat de sector er zich over bezint."

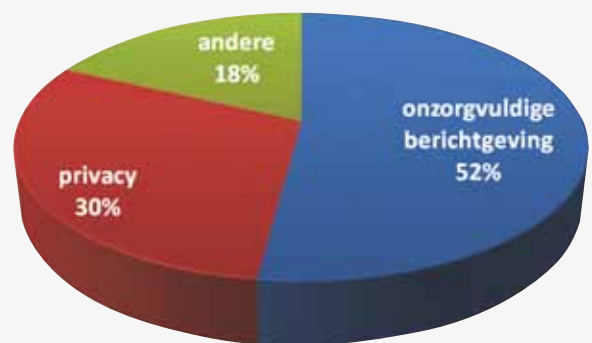

Een klacht die ontvankelijk wordt verklaard, wordt eerst ter minnelijke regeling aan de twee partijen voorgelegd. In één dossier op drie heeft dat ook resultaat. Soms gaat het dan om een snelle verwijdering of aanpassing van teksten op internet. Of een hoofdredactie biedt openlijk haar verontschuldigingen aan, zoals die van *Het Nieuwsblad* en *Het Laatste Nieuws* dat deden na de publicatie van foto's van verongelukte kinderen bij de busramp in Sierre. Voorzitter van de Raad Wim Criel: "Deze minnelijke schikkingen vormen mee de sterkte van onze Raad. En ere wie ere toekomt: daar heeft de persoon van onze ombudsman Flip Voets veel verdienste aan."

Blijft een derde van de klachten die – bij gebrek aan een minnelijke schikking – ten gronde door de voltallige Raad worden beslecht. Die klachtenbehandeling verloopt via een uitgebreide procedure: schriftelijke uiteenzetting van de posities, hoorzitting door een commissie, redactie van een ontwerpuitpraak, bespreking door de voltallige Raad. Flip Voets: "Bij mijn weten is er geen enkele buitenlandse raad die zoveel stappen zetten vooraleer tot een beslissing te komen."

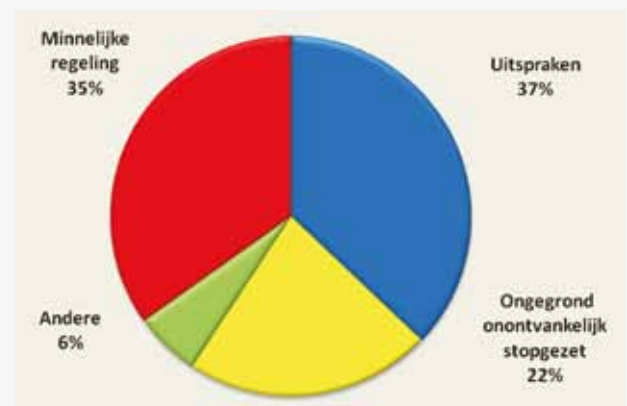
Voordeel van de uitgebreide procedure is uiteraard dat alle

mogelijke waarborgen aanwezig zijn voor een behoorlijke uitspraak. Alle, ruim 160 uitspraken van de Raad zijn overigens met consensus goedgekeurd. Een nadeel is dat de procedures vrij lang aanslepen; al gauw duurt het zes maanden of meer vooraleer een uitspraak valt. Bovendien boeten de beslissingen zo soms wat aan scherpte en duidelijkheid in.

Hoogleraar in mediarecht Dirk Voorhoof erkende in zijn tussenkomst dat de Raad voor de Journalistiek in tien jaar tijd een behoorlijke weg heeft afgelegd. Aan de hand van een 'top-tien' van uitspraken illustreerde hij hoe de Raad mee de toon van het journalistieke kwaliteitsdebat heeft gezet. "Bovendien blijken rechtscolleges zich meer en meer door de Code en de uitspraken van de Raad te laten inspireren", aldus de Gentse hoogleraar.

Maar alles kan beter, en voor de volgende tien jaar wenst Dirk Voorhoof de Raad verder te zien evolueren tot een instantie die "krachtig, gemotiveerd en snel werkt". "Een Raad die snel en krachtig kan roepen: *stop, dit is erover!*" Een van de grootste uitdagingen daarbij ligt in de omgang met digitale media. "Het is niet omdat iets op sociale media of op *Clint.be* verschijnt, dat het direct ook in de krant of in het televisiejournaal moet."

KNACK-REDACTIE HOUDT VAST AAN ONGEBONDENHEID

Luc Vanheerentals

Het aantrekken van Jörgen Oosterwaal als hoofdredacteur en het ontslag van de topjournalisten Rik Van Cauwelaert en Koen Meulenaere dat daarop volgde, heeft *Knack* in een diepe crisis gestort. Maar de redactie zet zich schrap.

De redactie van *Knack* is hoogst ontevreden over de beeldvorming die in andere nieuwsmedia over het blad is ontstaan. "Zo is systematisch de indruk gewekt dat enkel Van Cauwelaert en Meulenaere hier bepalend zouden zijn geweest", aldus een redactiemedewerker. "Daarbij moet dan wel gezegd dat die twee ook maar konden uitmunten omdat de hele redactie hen een kwalitatief hoogstaand weekblad als forum bood."

Ook het beeld dat de aanstelling van de nieuwe hoofdredacteur de onafhankelijkheid zou hypothekeren, wordt formeel bestreden. De redactie heeft er alle vertrouwen in dat ze onder Oosterwaal verder een onafhankelijk kwaliteitsvol blad zal kunnen maken, zo blijkt uit diverse getuigenissen.

Heel zwaar tilt de *Knack*-redactie aan een (inmiddels verwijderd) bericht op de Corelio-nieuwssites dat lezers hun abonnement op het weekblad 'massaal' begonnen op te zeggen. Met omzeggens het telefoonnummer van de abonnementendienst van Roularta erbij. Het bleek om opgezet spel van de roddelsite *Clint.be* te gaan. De *Standaard Online* bood intussen verontschuldigen aan voor de uitschuiver. "Dit was er ver over", aldus een *Knack*-journalist. "Op die manier wordt gespeeld met tientallen jobs."

De zaken zijn bij *Knack* heel plots uit de hand gelopen. Dat wordt toegeschreven aan een ongelukkige samenloop van omstandigheden. Het voorspel is het *Knack*-nummer van eind september waarin groot wordt uitgekapt met de weigering van N-VA-voorzitter Bart De Wever om journalist Stijn Tormans te woord te staan. De vragen van het interview worden gepubliceerd zonder antwoorden erbij. Rik Van Cauwelaert was niet op de hoogte, hij zat op dat moment in de VS. Overleg met hoofdredacteur Johan Van Overtveldt had natuurlijk veel onheil kunnen voorkomen, maar die vertrok bij de terugkomst van Van Cauwelaert net ook.

Twee dagen later kondigde de directie de aanstelling van Oosterwaal aan – een beslissing waar Van Cauwelaert evenmin iets van afwist. "Dat was de druppel", zegt een journalist. "Dat de emoties oplaaiden, had ongetwijfeld ook te maken met de naderende gemeenteraadsverkiezingen."

Van Cauwelaert, hierin gesteund door Meulenaere, eist de intrekking van Oosterwaals aanstelling, vooral omdat die pas onlangs voor sp.a-er Patrick Janssens het verkiezingsmagazine *Patrick* had gemaakt. Van Cauwelaert formuleert ook twijfels over Oosterwaals 'geschiktheid' om *Knack* te leiden. Gaandeweg eist hij bovendien structurele hervormingen op bedrijfsniveau, zoals het ontslag van uitgever Jos Grobben. Beiden liggen al jaren in de clinch met elkaar, een conflict dat dateert van toen ze nog samen op de *Knack*-redactie werkten. "Dit is een conflict met een lange persoonsgebonden voorgeschiedenis dat over de hoofden van de redac-

tie heen wordt uitgevochten", zegt een redacteur. Een jaar eerder had het duo Van Cauwelaert-Meulenaere ook al de aanstelling van Jacques Sys als hoofdredacteur tegengehouden. Als de directie zich nu wéér liet doen, zou ze de controle over het bedrijf feitelijk in handen geven van twee zwaargewichten op de redactie.

Links-rechts

Het dreigende ontslag van Van Cauwelaert en Meulenaere leidt tot verwoede discussies tijdens redactievergaderingen. Dat Meulenaere *Knack* inmiddels geruild heeft voor *De Tijd*, wordt op de redactievloer wel degelijk als een verlies ervaren. Net zoals het nog steeds mogelijke vertrek van Van Cauwelaert. Toch herpakt de redactie zich snel en schaarft ze zich achter een paar krachtlijnen. *Knack* is meer dan een voor- en achterkant en is het resultaat van een hard werkende redactie, is er een van. En welke hoofdredacteur er ook aan het hoofd komt, de redactie blijft onafhankelijk en is niet gebonden aan een bepaalde

Rik Van Cauwelaert en Koen Meulenaere: *Knack* is meer dan hen alleen. (Foto's Herwig Vergult /Belga)

partij.

Op de redactievloer klinkt scherpe kritiek op de *concullega's* die de perceptie van een links-rechtstegenstelling op de redactie hebben gecreëerd. Tegenstelling die nu in het voordeel van de linkervleugel zou zijn beslecht. "Dat beeld klopt niet", zegt een insider. "*Knack* is noch links noch rechts, maar het blad van een brede opiniewaaier. Steeds hebben journalistieke criteria onze keuzen bepaald. Elke andere aanpak zou trouwens een grote kaakslag voor Frans Verleyen zijn."

Dat de links-rechtspolitieke tegenstelling niet speelt, wordt volgens medewerkers perfect bewezen door het aanblijven van Johan Van Overtveldt. "Hem kan men bezwaarlijk verdenken van linkse sympathieën, en toch is hij pal achter de beslissingen van de directie blijven staan." Overigens, zo merkt een redactiemedewerker nog fijntjes op, kan men toch ook moeilijk zeggen dat *Humo* onder het bewind van Oosterwaal 'verlinkst' zou zijn.

Om het beeld in de media bij te sturen, beslisten enkele journalisten om een open brief te schrijven. Uiteindelijk wordt daarvan afgezien omdat Roularta-ceo Rik De Nolf eigenhandig een begeleidende brief bij het jongste *Knack*-nummer voegt. Daarin beklemtoont hij "de onafhankelijkheid en de kwaliteit die *Knack* de afgelopen veertig jaar groot hebben gemaakt". "Precies hetgene wat ook wij kwijt wilden in onze open brief", klinkt het op de redactie.

Jörgen Oosterwaal is half oktober als *Knack*-hoofdredacteur aan de slag gegaan. Op de redactie is met vreugde genoteerd dat de nieuwe hoofdredacteur zich volledig schaarft achter de pas gelanceerde vernieuwingsoperatie van het weekblad die nog door zijn voorganger werd uitgewerkt.

Algemene statutaire ledenvergaderingen VVJ, AJP en AVBB op 8 en 15 november

Een nieuwe stap richting integratie met vakpersjournalisten

Pol Deltour

Op donderdag 8 november en donderdag 15 november – telkens om 18u30 in het Journalistenhuis in de Zennestraat 21 – houden de VVJ, de AJP en de federale AVBB buitengewone algemene ledenvergaderingen met het oog op een statutenwijziging. Het is vooral de bedoeling een nieuwe stap te zetten in de richting van een integratie met de collega's van de periodieke pers. Op termijn moet dat leiden tot de ineenschakeling van de twee wettelijke beroepsstatuten van journalist, dat van beroepsjournalist verbonden aan de algemene nieuwsmedia en dat van journalist van beroep verbonden aan de periodieke pers.

Voor de Franstalige zustervereniging AJP voert een belangrijke statutenwijziging door. In navolging van de VVJ zal ze straks ook niet-erkende journalisten toelaten als lid, zij het zonder dat die dus een officiële perskaart krijgen noch de faciliteiten daaraan verbonden. Deze 'persmedewerkers' kunnen wel aanspraak maken op de dienstverlening van de vereniging tegen een verminderd lidgeld. Concreet gaat het om regionale of buitenlandse correspondenten die werken voor algemene nieuwsmedia of om losse sport- of cultuurmedewerkers. Ook al werken zij slechts in nevenberoep voor krant of omroep, hun bijdragen aan het nieuwsmedium zijn vaak van groot belang. Ook de VJPP – Vereniging van Journalisten van de Periodieke Pers (of vakpers) – laat al langer deze 'persmedewerkers' toe als lid. Voor de integratie VVJ-VJPP en aan Franstalige kant AJP-

AJPP, was het dan ook nodig dat ook de AJP nu deze stap zet. In het verlengde hiervan – en ook weer op vraag van de collega's van de VJPP – zou tevens een vertegenwoordiger van deze 'persmedewerkers' worden opgenomen in de Raad van Bestuur. Dit veronderstelt een kleine wijziging van de statuten bij VVJ, AJP en de federale AVBB.

De VVJ bevestigt daarnaast de mogelijkheid van lidmaatschap voor docenten en studenten in de journalistiek. Ook hier gaat het om een toetreding die het lid alle gewenste informatie en service verleent, zonder de officiële erkenning als beroepsjournalist. Van de gelegenheid wordt tot slot gebruik gemaakt om de nieuwe locatie (Zennestraat 21) in de statuten op te nemen.

Praktisch:

1ste statutaire AV op donderdag 8 november, 18u30, in de Zennestraat 21, 1000 Brussel

Aangezien op deze AV zo goed als zeker het vereiste quorum van 1/2 van de stemgerechtigde leden niet wordt gehaald, worden alle leden meteen ook uitgenodigd voor een

2de statutaire AV op donderdag 15 november, 18u30, in de Zennestraat 21, 1000 Brussel

Alle leden worden nog individueel per e-mail uitgenodigd.

VVJ – VJPP – JAM

organiseren

debat

NEWSROOM of COPYROOM?

de toekomst van nieuwswebsites

met

Eddy Eerdekens (*Roularta*)

Johan Mortelmans (*Corelio*)

Emmanuel Rottey (*VRT*)

Hans Deridder (*De Persgroep*)

Tom Peeters (*De Tijd*)

Moderator: Luc Blyaert (*Datanews*)

Zijn nieuwswebsites een doorgeefluik van Belga geworden? Of brengen ze wel degelijk eigen nieuws? Is er nog een link tussen print en websites of zijn het totaal verschillende en onafhankelijke media? Zijn journalisten in newsrooms anders dan printjournalisten? Primeert snelheid op juiste informatie? Wordt er nog na-gebeld? En hoe zit dat met auteursrechten? Zijn pageviews de enige maatstaf voor een goede nieuwswebsite? Of moeten we niet voor een ander model gaan? Zorgen websites voor een ontleding van kranten en tijdschriften? En zorgt dit nu voor een verrijking dan wel voor een vershraling van het nieuwsaanbod? Kannibaliseren nieuwswebsites de inkomsten van de media? Is er wel een winstgevend businessmodel? En wat denk jij? Genoeg vragen alleszins voor een eerste groot debat over de toekomst van de nieuwswebsites.

Donderdag 29 november 2012 om 18u30

Journalistenhuis, Zennestraat 21 in 1000 Brussel

Iedereen welkom! Inkom is gratis,

maar gelieve je aanwezigheid wel vooraf te bevestigen op info@journalist.be.

DE JOURNALIST ALS HANDELAAR ?

Ivan Declercq

Is een zelfstandige journalist een handelaar? Een beroepsjournalist per definitie niet, want die mag geen commerciële activiteiten ontplooiën. Maar sommige ondernemingsloketten vinden dat een freelancejournalist in nevenberoep wel een handelaar is. Ten onrechte.

Ondernemingsloketten beschouwen zelfstandige beroepsjournalisten niet als handelaar omdat zij volgens de wet van 30 december 1963 geen handelsactiviteiten mogen verrichten. Voor zelfstandige journalisten zonder officiële perskaart – en daar horen uiteraard de freelancers in nevenberoep bij – wordt de redenering dan gemakshalve omgedraaid. Zij krijgen bij het aanvragen van een ondernemingsnummer geregeld te horen dat het ondernemingsloket hen beschouwt als een handelaar. En ze worden vriendelijk verzocht zowat € 80 te betalen voor hun ondernemingsnummer, terwijl dat nummer voor niet-handelsondernemingen gratis is.

Maar wat is een handelaar? Dat is iemand die beantwoordt aan vier criteria: onafhankelijkheid, reclame voeren, vooraf bekende tarieven hanteren en zich richten tot het grote publiek. Een journalist voldoet in principe eigenlijk maar aan één van die criteria: onafhankelijkheid. Hij voert geen reclame voor zijn activiteiten, hij hanteert geen bekende tarieven (die spreekt hij gewoon af met zijn opdrachtgevers) en hij richt zich niet tot het grote publiek (als klant) voor de verkoop van zijn producten, maar louter tot specifieke opdrachtgevers.

Toch doen ondernemingsloketten hier soms moeilijk over. Zo schreef er een loket in Antwerpen onlangs een journaliste in nevenberoep in als handelaar met als argumentatie: *“Mevrouw X schrijft zelf haar artikels en onderhandelt met uitgeverijen om die aan hen te verkopen. Het gaat hier duidelijk om een commerciële activiteit, waarbij geen vaste afgesproken prijstarieven worden gehanteerd. Daarnaast werkt mevrouw X ook samen met meerdere opdrachtgevers. Wanneer ze zich wil inschrijven als niet-handelaar, zou ze slechts met één opdrachtgever mogen samenwerken.”* Alvast die laatste voorwaarde is nergens in een wet bepaald. Bovendien komt een zelfstandige met slechts één opdrachtgever aardig in de buurt van schijnzelfstandigheid. In de redenering van dat ondernemingsloket zouden dus alle zelfstandige journalisten die geen perskaart hebben en voor diverse opdrachtgevers werken sowieso handelaars zijn. De VVJ nam contact op met het betrokken ondernemingsloket en kreeg te horen dat het voldoende is om aan één van de vier criteria te beantwoorden om als handelaar te worden beschouwd.

We legden de zaak dan maar voor aan de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO), een dienst van de FOD Economie. Die vroeg op zijn beurt aan de FOD Justitie of iemand al dan niet aan alle vier de criteria moet voldoen om van een ‘handelaar’ te kunnen spreken. Uiteindelijk gaf de FOD Justitie het verlossende antwoord: *“Wanneer de journalist originele artikels schrijft, is hij onderworpen aan het auteursrecht, en bijgevolg geen handelaar.”* Waarvan akte.

(foto Sander Gennotte /PhotoNews)

PERSLOOP

5 of 11 km

Zondag 11 november 2012

14u30

Vossem - Tervuren

Op zondag 11 november 2012 vindt in Vossem/Tervuren de jaarlijkse loopmeeting voor de Belgische media plaats. De wedstrijd maakt opnieuw deel uit van de 11.11.11-Solidariteitsjogging in Vossem. Meelopen scherpt dus niet enkel de persoonlijke conditie aan, het dient tegelijk een goed maatschappelijk doel.

Kunnen deelnemen: iedereen die werkt in de Belgische media. Of je nu werkzaam bent bij een krant, een magazine of omroep; een uitgeverij, drukkerij of communicatiebureau. Of je nu journalist bent, layouter, cameraman, commercieel verantwoordelijke of administratief medewerker. Iedereen is welkom.

Parcours: keuze tussen een afstand van 5 kilometer en een van 11 kilometer. Het licht glooiende parcours loopt door het prachtige park van Tervuren en de omliggende bossen.

Vertrek: 14u30

Inschrijving: Voor de deelnemers aan de persloop is een aparte inschrijvingsstand voorzien vanaf 13u30

Adres: Dorpstraat 38 - 3080 Vossem

Kleedkamers en douches beschikbaar

Inschrijving: kan vooraf via de website www.11.be/11/vossem.

Op het inschrijvingsformulier vul je bij ‘club’ ‘pers’ in. Bij inschrijving via de website betaal je € 6, de dag zelf betaal je € 8. Elke deelnemer krijgt een door ZAK geïllustreerde T-shirt cadeau.

Na de aankomst: gezellig samenzijn en drink.

Meer info:

Luc Blyaert (luc@blyaert.be),

Jan Margot (jan.margot@belgacom.be),

Pol Deltour (pol.deltour@journalist.be)

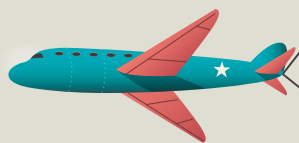
Peter Verlinden (peter.verlinden@vrt.be)

of Michel Lauwers (m.lauwers@lecho.be)

www.joggings.be

www.11.be/11/vossem

BOEKEN ★ BEURS

31 OKT - 11 NOV

2012

ANTWERP EXPO

WWW.BOEKENBEURS.BE

WOE 7 NOV ★ DE NAAKTE JOURNALIST
meer dan 50 vooraanstaande stemmen
over media, nieuws en macht

Arendo Joustra ★ Paul Jambers

Leen Vervaeke ★ Olaf Koens

Eric Smit ★ Silvan Schoonhoven ★ Jos Palm

Piet Depuydt ★ Marc Josten

Teun van de Keuken en Roland Duong

Vasco van der Boon ★ Maarten van der Pas

Antoinette de Jong ★ Pepijn van Dijk

Thomas Loudon ★ Jutta Chorus

Tjeerd Royaards ★ Lieke Noorman

en anderen

ONTDEK HET VOLLEDIGE PROGRAMMA
OP **WWW.BOEKENBEURS.BE**

EEN INITIATIEF VAN

**Read
mylips**
THE SPEAKERS OFFICE

BOEK
BE

FAZ STAD ANTWERPEN

CANVAS

Knack FOCUS
www.knackfocus.be

FINTRO
BNP PARIBAS GROEP

Royco

De stilte van de klankman

Yvan Geeraert

Door de nieuwe collega-journalisten zal mijn verhaal wel als nostalgie of als fait divers worden weggezet. Maar toch wil ik bij mijn afscheid als journalist-klankingenieur nog even terugblikken op dit beroep. En op het werken als Vlaming voor de RTBf.

Voor de jongste hernieuwing van de persdocumenten, voor de periode 2012-2016, heb ik van de VVJ ruim voldoende uitnodigingen ontvangen. Maar ik zal mijn kaart van beroepsjournalist, mijn perskaart, mijn badges, mijn autopersplaat en dergelijke gewoon opbergen. Een hernieuwing van mijn statuut van beroepsjournalist is namelijk niet meer mogelijk, want ik stop alle journalistieke activiteiten en ik ga nu voor het erelidmaatschap van onze beroepsvereniging.

Maar ik maak graag van die gelegenheid gebruik om na 30 jaar toch eens een meer persoonlijk contact te zoeken met de VVJ – en bij uitbreiding met de AVBB. Na 30 jaar actief te zijn geweest in de nieuwsgaring – reportagewerk, zeg maar – wil ik de journalistieke wereld er toch eens aan herinneren dat er een tijd is geweest dat *alle* leden van een reportageploeg de titel 'beroepsjournalist' kregen. Gewoon omdat ze *allen* journalistiek werk deden. Ook de 'klankingenieur' maakte deel uit van een journalistiek team dat een reportage maakte. Dat was ook de redenering van pioniers cameramen en persmannen als Fons Robberechts en vader Laureys, die mij – en mijn toenmalige collega's – verdedigden voor de Erkenningscommissie, op 6 mei 1976. Toen kregen alle klankmedewerkers dezelfde erkenning en persdocumenten als de twee andere leden van een driemansfilmploeg.

Die tijd ligt ver achter ons. Nu worden mijn collega's als banale 'technici' beschouwd. Tja, de nieuwsgaring en zelfs de reportages zijn ook banaal geworden. Eén man volstaat tegenwoordig. De interactie tussen de journalist, de cameraman en de klankingenieur is zoekgeraakt. Van evaluatie, overweging, kritiek op een nieuwsgebeuren en hoe dat aan het publiek over te brengen is nu geen sprake meer. Het publiek krijgt nu één benadering, één visie, van één man. Eén subjectiviteit, met andere woorden.

Want laten we wel wezen: de 'objectiviteit' van de journalist, die bestaat natuurlijk niet. Terwijl vroeger binnen de reportageploeg nog een discussie werd gevoerd over het te filmen of het gefilmde onderwerp, verwerd die interactie tot een slaafse *mise en image* van het vooropgezette verhaal dat de journalist wilde brengen. De journalist werd opdrachtgever, samensteller van de *équipe* en hij of zij koos alleen gelijkgestemden als medewerkers. Je moest er zelfs niet aan

denken de journalist/*chef d'équipe* te bekritisieren. Het was: *la carotte ou le baton*. 't Was meegaan naar de Bahama's of 'verbannen' worden naar studio 2. Het gevolg: 20 jaar je mond houden, terwijl anderen voor de camera alle mogelijke opinies mochten uiten. Dan is het vaak tandenknaarsen, want je zou best wel eens een en ander willen uitschreeuwen, ook eens je gedacht willen zeggen.

Als Nederlandstalige gediplomeerde, aan de slag bij een Franstalige werkgever, was het voor mij trouwens soms vreemd werken bij de RTBf. De laatste tijd werd de dagelijkse politieke nieuwsgaring zodanig anti-Vlaams of 'onbespreekbaar' dat mijn frustraties zich almaar meer ophoopten. Vaak heb ik moeten ervaren hoe militant de RTBf-journalisten

de posities van de *communauté française* uitstalden en de andere gemeenschap verketterden. Akkoord, je kunt je afvragen of op dat vlak objectiviteit wel mogelijk is. Maar ik heb gezien hoe de Franstalige journalisten totaal verweven zijn met Franstalige politici en geen gelegenheid voorbij laten gaan om uit te pakken met *la Belgique*. Daarbij maken ze graag gebruik van Axelle Red, Arno, Jan Hoet en andere Belgicisten...

Ik vraag me trouwens ook af waarom niet alle politieke partijen voor de camera mogen komen – vooral dan deze die 10 à 20 % van de Vlamingen vertegenwoordigt. En ook: niemand van die journalisten stelt een geïnterviewde ooit de vraag: waar komt het geld vandaan? Is dat een journalistiek taboe of is het een gêne om over geld te spreken? Nederlandse journalisten hebben daar geen problemen mee.

Kijk dat moest me even van het hart, na 30 jaar praktijk in reportages en nieuwsgaring. Ik meld me nu als erelid van de beroepsvereniging, omdat ik de band met die vereniging niet wil verbreken. En trouwens, moet ik niet dankbaar zijn dat ik tot het laatste moment – als wellicht laatste van een uitgestorven ras – persdocumenten als 'journalist' heb ontvangen en niet de 'T-kaart' van 'technicus'?

Reacties zijn welkom: geeraert1@telenet.be.

CHRISTIAN VAN THILLO: 'Ik ben lid van niks, van nul. I'm an outsider'

Monica Moritz

Christian Van Thillo (50) is en blijft de machtigste mediabaas van Vlaanderen. Bijna een kwart-eeuw nu, sinds hij 27 werd, staat hij aan het hoofd van een persimperium dat vandaag alle marktsegmenten bestrijkt en zich uitstrekt tot in Nederland. De *golden boy* van De Persgroep koestert zijn media met passie, maar zichzelf overschatten doet hij niet. 'Sommige mensen vinden zichzelf in zo'n positie heel belangrijk, ik niet.'

De Journalist: U gooide onlangs hoge ogen met uw kruistocht tegen uitgesteld kijken – wat de mediahuizen handenvol geld kost. Blijft de vraag: hebben zenders zoals die van VMMA die ontwikkeling toch niet onderschat?

Christian Van Thillo: "Absoluut niet. De directie van Telenet zei aanvankelijk dat ze de gebruiksvoorwaarden van de recorder met ons zou bespreken, maar ze schoof die gesprekken op de lange baan. Zes maanden later was uitgesteld kijken plots gratis. Belgacom was begonnen met het gratis aan te bieden, en zij moesten wel volgen. En hup, die gaan daar gewoon mee door! Uitgesteld kijken is een gebruiksvriendelijke ontwikkeling, dat klopt. Je zou maar gek zijn om dat als bedrijf te willen tegenhouden. Maar wij zenden geen optelsom van programma's uit. Zenders hebben een naam, een zendschema, een *look* en een eigenheid, en dat geheel laten we distribueren door derden. Een distributeur die op eigen initiatief en zonder inspraak van de zender een recorder integreert in het digitale aanbod, verandert de kijkervaring fundamenteel. Het is alsof de krantenboer zou zeggen: er zijn klanten die alleen geïnteresseerd zijn in sport, dus ik ga dat katern apart verkopen (*windt zich op*). Maar die programma's zijn van ons en er bestaat toch zoiets als intellectueel eigendomsrecht. Een distributeur kan daar niet zomaar mee doen wat hij wil, die hoort alleen te dis-tri-bu-e-ren en *that's it*."

En de zenders bepalen hoe hun aanbod wordt uitgezonden en voor welke prijs?

"Natuurlijk! Een kijker die alleen uitgesteld kijkt, herkent op den duur de zender niet meer. Zo iemand gaat *shoppen* en kijkt gewoon naar aparte programma's zonder reclameblokken. De vraag is dus: hoe brengen we die vernieuwing op de markt en tegen welke prijs? Anders kunnen we de hele journalistieke en creatieve sector gewoon opdoeken. Vroeger vond iedereen muziek illegaal downloaden ook zo tof, maar de muzikant bleef wel berooid achter. Degenen die daarmee geld verdienen zeggen dan: de mediabedrijven moeten zich maar aanpassen. Ik heb altijd aan Duco Sickinghe gezegd: wij zijn elkaars partners of elkaars gegijzelden. Want als Telenet de zenders van VMMA niét distribueert, dan breekt dat hen zuur op. Zij hebben ons net zo hard nodig als wij hen."

U zou in deze context ook gezegd hebben dat u een slechte onderhandelaar bent?

"Dat is zo, maar ik zeg dat niet van mezelf, ze zeggen dat hier van mij (*schiet in een lach*). Blijkbaar laat ik door mijn lichaamstaal al in mijn kaarten kijken. De argumenten van de distributiesector vind ik compleet unfair en dan word ik heel emotioneel. Dus ja, dan kan ik beter niet onderhandelen. Ik ben een zeer emotioneel mens, dat is nu eenmaal zo."

Ook internetreuzen zoals Google parasiteren op de content van de nieuwsmedia...

"Ja, en daar moeten wij uitgevers mea culpa slaan. Wanneer een disruptieve technologie haar overrompelende intrede doet in de economie, dan maken bedrijven fouten. De muziekindustrie heeft muziek gratis laten downloaden tot Steve Jobs met iTunes is gekomen. Anders waren ze er misschien nog niet uitgeraakt en de schade was onwaarschijnlijk groot. En wat hebben wij uitgevers gedaan? Wereldwijd toekomstvoorspellers geloofd die beweerden dat we alles, inclusief een hele krant, gratis op het internet konden gooien omdat de reclame dat wel zou betalen. Miljoenen mensen begonnen toen even goed met een website en gingen *copy-pasten* en *hyperlinken* dat het een lieve lust was. Maar het is knap lastig om geld te verdienen met advertenties op het internet als er een gigantisch aanbod komt van miljoenen sites die allemaal beweren miljoenen mensen te bereiken. We evolueren naar een model waar de internetlezer die niet betaalt, nog een zeer beperkte toegang krijgt tot de krant. Vergelijk het met de krantenwinkel: daar mag je ook de *Libelle* doorbladeren voor niks, maar ook niet meer dan dat. Zie het als een vitrine om de klant te lokken."

Hoe duur moet een abonnement op een internetkrant worden om rendabel te zijn, als straks de papieren krant verdwijnt?

"De papieren krant zal nooit volledig wijken voor de digitale versie, daar zijn we honderd procent zeker van. Het internet bestaat sinds 1995 en we verkopen nog elke dag meer dan een miljoen honderdduizend kranten die door drie à vier mensen worden gelezen. Zolang papier de beste gebruikservaring biedt, zal dat niet veranderen. Maar zij die op het internet dachten een *quick win* te doen door links en rechts content te pikken, hebben hun beste tijd gehad. Je zal daar mede door de crisis een grote

shake out krijgen. Daarna blijven alleen marktleaders over en die kunnen een betere onderhandelingspositie op de advertentiemarkt eisen. En de papieren krant zal niét verdwijnen tenzij Apple of Samsung of wie dan ook een groter, gebruiksvriendelijk en plooibaar scherm bedenkt dat eruitziet als papier en waarop je langere artikels kunt lezen."

Adverteerders betalen in functie van doelgroepen en kijkcijfers. Bepalen ze zo niet onrechtstreeks de content en de programmatie?

"Nee. Wij hanteren tarieven. Maar daarnaast is het natuurlijk ook een spel van vraag en aanbod. Als een adverteerder televisietijd wil kopen voor zeg maar 1 terwijl ons tarief 10 is, dan zeggen wij: *gaat u maar een deurtje verder aankloppen*. Maar wanneer er dan honderden staan te roepen: *kom maar hier, want ik doe het wel voor 1*, dan gaat die adverteerder daarnaartoe hè, en komt dat voor 1."

Van Thillo: 'Vandaag zit De Volkskrant in de Persgroep. Ik vind dat, als ik daar nu op mijn 50ste eerlijk over nadenk, echt wel straf. Dat is gewoon: wow!' (Foto Monica Moritz)

De commerciële nevenactiviteiten van kranten nemen toe. Tast dat de journalistiek niet aan? Kun je een designer die in de krant adverteert nog kritisch interviewen?

“Die commerciële activiteiten zijn zo oud als de krant zelf. Maar het is dankzij onze journalistiek dat die advertenties een miljoen mensen bereiken – wat een goede respons kan worden genoemd. Zolang de uitgever respectvol omgaat met de journalistieke onafhankelijkheid, doet iedereen zijn voordeel. Want lezers komen echt niet voor die advertenties hè, die komen voor de journalistiek. Een designer naar de mond praten die toevallig ook adverteert in je krant, moet je dus niet doen. Dan verlies je het vertrouwen van de lezers en die zijn wat dat betreft onver-biddelijk.”

Journalisten zouden zelf niet meer veel vertrouwen inboezemen...

(Bedenklijk) “Als men de pers echt niet zou vertrouwen, dan zou men ze toch niet zo massaal lezen of bekijken. Er zijn veel soorten pers natuurlijk. En vandaag hebben we ook de neiging om te grossieren in kwantiteit en niet altijd in kwaliteit. Het wordt moeilijker om met kwaliteit uit te munten. Vroeger kon je een minister of vedette exclusief interviewen, want die koos zijn medium uit. Maar vandaag laat iedereen zich door iedereen interviewen. Een interview met de premier, dat staat in *Knack*, *Humo*, de weekendbijlage van *De Morgen*, *De Standaard*, en nog eens in dezelfde week ook! Het lijkt bijna geprogrammeerd. Bekende mensen hebben bovendien spindoctors, krijgen mediatraining en weigeren soms interviews te geven die ze niet zelf hebben georchestreerd. Dan krijg je als lezer toch een vervelend gevoel. Zo van *tiens*, Wilfried Martens en Miet Smet, waardoor zijn die gebeten om zomaar vanalles te vertellen, onder meer over hun geweldig seksleven? (*grijnst*) Toch denk ik dat onze kranten en tijdschriften meer dan ooit essentieel zijn voor mensen die even willen stilstaan bij de dingen die ze belangrijk vinden. Het is niet door op een knopje van een mobieltje te drukken dat je zal vernemen hoe de wereld in mekaar zit. Het is mijn absolute en onvoorwaardelijke overtuiging dat, hoe de technologie ook evolueert, de mens altijd de behoefte zal hebben om zichzelf te verrijken. Geestelijk dan toch.” (*lacht*)

Maar dat vereist ook goede journalisten. Wat moeten die volgens u in huis hebben?

“Een goeie journalist is, zoals het altijd is geweest, nieuwsgierig. Hij moet gedreven zijn door wat er gebeurt in de wereld. Hij moet aanvoelen wat belangrijk is en rekening houden met de lezers voor wie hij schrijft. Ook taal is belangrijk, belangrijker dan ooit zelfs in een wereld waar men de dt-regels niet meer kent. Laat het op papier nog maar eens juist zijn, vertel een verhaal waar een mens van zegt: dat is iets anders dan een *tweetje*. Maar als je mij vraagt of een goeie journalist iemand is die een goed interview afneemt en uitschrijft, het ook nog eens met een cameraatje vastlegt voor de website en er dan ook nog eens voor de radio een *interviewke* bijdoet, dan is mijn antwoord: *no way!*”

Dat wordt wel vaak van freelancers geëist die er vervolgens geen droog brood mee verdienen.

“Dat is mee het gevolg van de versnippering van het mediaveld sinds midden jaren '90. Vroeger had je een paar mediahuizen die een enorme marktpositie innamen en gigantische winsten maakten, zeker in de VS. Maar elk mediabedrijf is een vaste-kostenbusiness en door de versnippering zit iedereen wat

scherper, zeker als het economisch spant. Vandaag is kostenoptimalisatie aan de orde van de dag. En als je met minder dan honderd man moet presteren wat men op de Reyerslaan met 440 man doet, dan ben ik de eerste om toe te geven dat de werkdruk op onze nieuwsredactie hoog ligt. Wij kunnen geen 300 man méér binnenhalen, zelfs geen 150. VTM is een bedrijf met een normaal rendement. En *chapeau* voor wat ze daar realiseren met middelen die niet vergelijkbaar zijn.”

U wordt wel eens de Belgische 'Berlusconi' of de 'Murdoch' van de Lage Landen genoemd. Wordt u daar niet wrevelig van?

(*schiet in een lach*) “Ik ben in deze sector begonnen toen ik 27 was, als ik me daar nu nog druk over zou maken. Berlusconi is een gigantische schandvlek op de mediascene. En Murdoch moet ook maar op de blaren gaan zitten als hij heeft toegelaten wat er zich in zijn imperium heeft afgespeeld. Ons bedrijf is dertig keer kleiner en ik wil niet met die mensen vergeleken worden, dat is te belachelijk voor woorden. Berlusconi heeft letterlijk de macht uitgeoefend, hij had de media in zijn greep en was ook nog eens premier van zijn land. Dat is dra-ma-tisch, erger kan niet! Ik heb nul politieke ambities. Vraag aan eender welke politicus of ik regelmatig bij hem kom lobbyen, en je zal horen dat ik dat niet doe. (*geïrriteerd*) Ik ben lid van niks, *van nul*, van geen enkele vereniging of drukkinggroep! *I'm an outsider*, altijd geweest en ik zal dat ook blijven.”

U bent wel voorzitter van het EU Media Futures Forum, hebt u Europese ambities?

“Als het over onze eigen business gaat, en Neelie Kroes mij vraagt om met andere mediaprofessionals na te gaan waar Europa tekort schiet, ja, dan kom ik wel op voor ons vak. Maar dat is iets anders dan macht uitoefenen. In de Angelsaksische pers doen de uitgevers rechtstreeks aan politieke beïnvloeding, en de hoofdredacteuren ondergaan dat. Als je in Vlaanderen aan een hoofdredacteur zou zeggen: *beste vriend, de premier is mijn maat en je schrijft daar geen slecht woord over*, dan steekt die

hoofdredacteur zijn middelvinger op en is hij de dag nadien elders aan de slag. Wij – en nu spreek ik ook in naam van mijn concurrenten-collega's – hebben dus een onafhankelijke pers die in alle zelfstandigheid haar werk kan doen. Bedrijfseconomisch heb ik macht, dat klopt. Voor de journalistiek is dat trouwens be-

'Het is knap lastig om geld te verdienen met advertenties op het internet als er een gigantisch aanbod komt van miljoenen sites die allemaal beweren miljoenen mensen te bereiken.'

langrijk, want het huis moet alles toch kunnen betalen. Als ik vind dat een krant slecht gemaakt wordt, dan zal ik dat, uitgever zijnde, dus wel zeggen. Maar inhoudelijk oefen ik géén macht uit. Ik heb ook bij ons al dingen gelezen waar ik me inhoudelijk echt niet in kon vinden, maar daar val ik de hoofdredacteur niet mee lastig. Nooit! Vandaag kun je alleen maar vaststellen dat De Persgroep het rijkste palet aan bladen heeft. En geen enkele krant is ideologisch een andere koers gaan varen omdat ze nu bij ons zit. Dat is nonsens.”

U bent met een zilveren lepel in de mond geboren, dat heeft uw carrière toch flink vergemakkelijkt?

“Ontegensprekelijk. Ik kan niet ontkennen dat ik meer dan een vliegende start heb kunnen nemen en onwaarschijnlijk veel geluk heb gehad. Ik was 27 toen ik aan het hoofd van het familiebedrijf kwam, en dat is uitzonderlijk. Het begin was wel dramatisch moeilijk. De banken haakten af en we leden zoveel verliezen dat we titels moesten verkopen en drukkerijen sluiten. Het bedrijf draaide niet, ik lag er 's nachts wakker van. Heel

confronterend. En het moeilijkste van al waren de herstructureringen en die andere dingen die menselijk leed veroorzaken. Maar ik beleefde overweldigend meer positieve momenten dan negatieve. Van nature uit ben ik ook een geweldige optimist. Ik hou van het leven, ik hou van mensen en ik vind dat ik het mooiste beroep ter wereld uitoefen! Ja, ik ben geprivilegieerd, zeker familiaal, ook al omdat ik heb kunnen studeren wat ik wilde. Ik ben geen *selfmade man*. En ik ben dubbel geprivilegieerd omdat ik dan ook nog eens de job uitoefen die ik altijd het liefst heb willen doen."

U hebt eerst rechten gestudeerd in Leuven?

"Ik herinner mij daar niks meer van (*schatert*). Het studentenleven boeide me toen meer dan de academische activiteiten. Maar gedisciplineerd was ik wel. De eerste dag van de paasvakantie kocht ik mijn cursussen, ik kopieerde leesbare nota's en ging dan *vollen bak* studeren bij een pater in Schilde die blokkers opving in een heel klein *huizeke*. In Leuven zou er van studeren niets terecht gekomen zijn. Het waren vooral mooie en prettige jaren. Na mijn studies rechten werd ik na een examen toegelaten tot een Amerikaanse businessschool. Ik kon kiezen tussen diverse topuniversiteiten. Duke University was toen echt *up and coming* en lag ook goed daar in North Carolina, waar er weinig verstrooiing is en je niet wordt verleid om te gaan surfen. Ik heb daar keihard moeten werken en het was ook de eerste keer dat ik echt wou studeren. Mijn vrouw, met wie ik toen al lang samen was trouwens, kwam me bezoeken, maar binnen de kortste keren ging ze weer naar huis. Ik studeerde tot diep in de nacht en we zagen mekaar toch praktisch niet. Eigenlijk was ik gewoon bang dat ik niet kon volgen. Al die mannen kwamen van MIT en Harvard, *jongens, jongens*. En ik, ik was niet sterk in wiskunde, kende niks van boekhouden en wist niet hoe je een businessplan maakte. Grappig dat we het daar nu over hebben, ik heb het daar eigenlijk nog nooit over gehad. Hoe dan ook is die studietijd wellicht de beste investering geweest die ik ooit heb gedaan. Het heeft mij ook zelfverzekerdheid gegeven. Toen wist ik trouwens al dat ik aan het hoofd van het familiebedrijf zou komen staan."

Heeft uw vader u na Amerika ingewerkt in het bedrijf?

"Nul, niks, geen dag! Dat was ook de afspraak. Hij heeft mij gewoon afgezet op de Jacqumainlaan en ik ben begonnen. Zo simpel is dat. Eigenlijk is het ook wel eigenaardig. Mijn vrouw heeft ook haar eigen bedrijfje, als binnenhuisarchitect, zij is meer een artistiek type. Maar heel dat businessgegeven is maar een klein deel van ons leven, zeker niet het belangrijkste. En mijn dochter, die nu twaalf is, gaat gewoon naar school. Thuis of in de familie praten we nooit over mijn job."

Hebt u tijd voor ontspanning?

"Absoluut. Ik hou van sport en reizen en ik ben een muziekfreak. Ik ga zelfs nog elk jaar naar Werchter. Ik ben ook gek op hedendaagse kunst en een absolute fan van Gerhard Richter, die vind ik top, spectaculair mooi. Maar mijn vrouw is de ware kunstken-

ner in huis. Als zij van een jonge artiest zegt dat het een grote wordt, dan krijgt ze meestal gelijk. Vroeger kende ik daar niets van, en nog probeer ik zeker niet de expert uit te hangen – ik laat me gewoon leiden door de emotie van het moment. Een schilderij of muziek kan me helemaal overrompelen. Ik heb ook honderden albums en ik maak mijn eigen *playlists*. Sporten doe ik ook ontzettend graag: skiën, kitesurfen, windsurfen, fietsen. Vooral sporten waarin ik me echt kan uitleven. Maar mijn familie blijft toch veruit belangrijker dan al de rest."

Blijft het bedrijf toch niet constant in uw achterhoofd spoken?

"Ik kan vrij goed *de knop afzetten*, en me tegelijk heel verantwoordelijk blijven voelen voor het bedrijf en de mensen die er werken. Maar het bedrijf is mijn leven niet. Als je me dat morgen zou afpakken zou ik daar droevig om zijn, maar ook denken: *Christian, wat je gehad hebt, heb je gehad*. Ik zou gewoon verder gaan met mijn leven, want het werk is maar een facet ervan. Toegegeven, en dat weet mijn vrouw maar al te best, wanneer er belangrijke dingen spelen in ons bedrijf, ben ik daar in mijn achterhoofd constant mee bezig. Ook als ik ga kitesurfen of zo, en ik ben uren alleen op dat water, dan denk ik continu aan de zaak. Toen ik in Londen was tijdens de Olympische Spelen, vond ik dat *The Times* het verdomme goed had aangepakt. Ik scheur dat dan uit, en ik vraag me af waarom wij daar niet op gekomen zijn. In die zin draai ik de knop wel om, maar nooit helemaal. Ik ben een hele harde werker, maar ik heb andere dingen nodig om mijn leven te verrijken, niet alleen voor mezelf maar ook omdat het in dit beroep zo belangrijk is om de wereld te observeren en je te laten inspireren door anderen. Ontspanning maakt daar integraal deel van uit."

Ja, ik ben geprivilegieerd, zeker familiaal. En ik ben dubbel geprivilegieerd omdat ik ook nog eens het mooiste beroep ter wereld kan uitoefenen.'

Dan toch een workaholic?

"In de verste verte niet, dat is een ziekte, toch? Pfff, ik heb echt niet zoiets van *mijn beroep is mijn missie*. Of *ik zal dit doen tot ik erbij neerval*: ook al zo'n gruwelijke gedachte. Ik doe dit zo lang ik het plezant vind en zo lang andere mensen denken dat ik nuttig ben. Een karikatuur van mezelf zal ik nooit worden en desnoods trek ik er zelf de stekker uit. De dag dat ik vaststel dat ik geen enkel goed idee meer heb, dan is mijn tijd gekomen. Maar dan zal ik wel ook terugkijken op onwaarschijnlijk plezante en verrijkende jaren."

Waar blikt u met echte trots op terug?

"Yves Desmet zei ooit: *'Beeld je eens in dat ook De Volkskrant in onze groep zit'*. We hadden toen, in 2002, *Het Parool* overgenomen, wat ik eigenlijk al ongelofelijk vond. Vandaag zit *De Volkskrant* in de Persgroep. Ik vind dat, als ik daar nu op mijn 50ste eerlijk over

nadenk, echt wel *straf*. Dat is gewoon: *wow!* Ik mag met de hoofdredactie van *De Volkskrant* eens een *dagske* brainstormen! Maar je moet die dingen ook relativeren. Je bent maar een schakeltje, een golfje in een riviertje dat verder kabbelt. En *that's it*. Sommige mensen vinden zichzelf in zo'n positie heel belangrijk, ik niet. Mensen die zich zo opblazen zijn ook een beetje pathetisch, eerlijk gezegd."

Van Thillo: 'Geen enkele krant is ideologisch een andere koers gaan varen omdat ze nu bij De Persgroep zit. Dat is nonsens.' (Foto Didier Lebrun /PhotoNews)

The power to investigate

European Investigative Journalism Conference - 2012, Antwerp

Critical, in-depth stories, journalism that makes a difference, digging into the powers that be. Who does it, if not for the investigative reporter?

The Flemish-Dutch Association of Investigative Journalists VVOJ will celebrate its 10-year anniversary by turning its annual conference into the second edition of the

**European Investigative Journalism Conference
November 16 and 17, 2012
Plantijn Hogeschool, Antwerp, Belgium**

Getting to where the power is, with the power to find out. Be it Europe and its workings, be it your own region, be it that hidden dataset or that story with the new or the cross-border angle.

Come to Antwerp and learn the latest tricks; gather the tools; discuss the methodologies; develop your eye for visualization and storytelling; be inspired and get creative.

20 computer training sessions, 25 workshops, over 300 colleagues and more than 60 trainers and speakers from all over Europe.

More information on participation, program, fees (€210): www.vvoj.be / www.vvoj.nl

Beslissing over de klacht van de heer Fernand Keuleneer, advocaat, tegen de VRT

Met een brief van 3 mei 2012 dient advocaat Fernand Keuleneer klacht in tegen de VRT. Aanleiding is een item in het VRT-nieuws van 11 april 2012 over 'operatie Kelk' en kardinaal Danneels. (...)

DE FEITEN

Op 11 april 2012 zendt de VRT in de journaals van 13 u en 19 u een reportage uit naar aanleiding van onthullingen in de pers dat uit het gerechtelijk onderzoek naar seksueel misbruik in de kerk gebleken is dat meer dan veertig slachtoffers in de loop der jaren brieven hebben geschreven naar kardinaal Danneels en dat de meeste van die brieven zonder gevolg zijn gebleven. In de reportage wordt een kort interview met klager uitgezonden, in zijn hoedanigheid van advocaat van de Belgische bisschoppen en van kardinaal Danneels.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager voert aan dat de berichtgeving op de VRT tendentius was en dat een cruciale passage in het interview met hem werd weggelaten, namelijk dat het bericht in *Het Laatste Nieuws* geen nieuws bracht maar opgewarmde kost is en dat kardinaal Danneels deze aantijgingen reeds beantwoordde in de parlementaire commissie, waarvan het verslag publiek beschikbaar is.

Wanneer de VRT niet deze reactie opneemt, maar enkel weergeeft dat hij zich boos maakt omdat er weer eens 'gelekt' en gemanipuleerd wordt, dan laat de VRT volgens klager uitschijnen dat hij niets te zeggen heeft over die 'bezwarende elementen' die nu 'aan het licht komen' en dat hij bij gebrek aan argumenten maar op de lekkende boodschappers schiet. Door de selectie en inkleding die de VRT heeft gemaakt, laat de VRT uitschijnen dat hij de berichtgeving inhoudelijk bevestigt.

De deontologie en het professionalisme van een nieuwsdienst vereisen ten eerste dat de VRT zelf correct en objectief bericht en ten tweede dat zij zijn reactie, waar ze zelf om heeft gevraagd, op een eerlijke en correcte manier weergeeft en vermeldt. Dit is niet gebeurd.

Ten slotte is het volgens klager onaanvaardbaar dat geen enkele VRT-journalist heeft geantwoord op de mails die hij in de loop van 11 april heeft verstuurd.

Volgens hoofdredacteur Rademakers heeft de redactie van het *Journal* beslist dat het hoge aantal brieven die slachtoffers van seksueel misbruik aan kardinaal Danneels hadden gericht, wel degelijk een nieuwsfeit uitmaakt. De nieuwsredactie maakt zelf een selectie van nieuwswaardige feiten en heeft, gelet op het belang van het item, deze keuze zorgvuldig en met verantwoordelijkheidszin gemaakt. Volgens Rademakers was er reeds eerder melding gemaakt van brieven, maar het aantal was nieuw en belangrijk.

Klager is zelf aan het woord gekomen in de reportage. Volgens Rademakers is het vanzelfsprekend niet mogelijk om het volledige interview uit te zenden in een kort nieuwsitem. Voor de selectie van een stuk uit het interview werd een passage gekozen waarin klager scherp uithaalt naar lekken bij het federaal parket, omdat die passage de meeste nieuwswaarde

had. De redactie van het *Journal* was niet verplicht om de commentaar van klager dat *Het Laatste Nieuws* slechts opgewarmde kost had gebracht en dat het verslag van de bijzondere parlementaire commissie kan geconsulteerd worden, uit te zenden. Overigens werd in de reportage wel ingegaan op die commissie, en werd een citaat van kardinaal Danneels uitgezonden waarin die precies reageert op de meldingen van misbruik die hem werden bezorgd.

Rademakers betwist ook dat de (inleiding van de) reportage tendentius zou zijn. De reportage is integendeel evenwichtig opgebouwd.

In de mail die klager op 11 april heeft verstuurd, meldt hij dat hij niet tevreden is over de reportage en dat hij hiermee rekening zal houden alvorens nog interviews te geven. Dit leek volgens Rademakers geen mail waarop gereageerd moest worden. Bovendien maakte klager in de loop van de dag zijn ongenoegen publiek via Twitter en Facebook, waardoor het de VRT niet kan verweten worden dat zij geen verdere polemiek met klager wenste te voeren.

BESLISSING

De Raad is van mening dat de vraag wat al dan niet als nieuws kan worden beschouwd, behoort tot de journalistieke vrijheid en verantwoordelijkheid.

De reportage bevat volgens de Raad geen elementen die als tendentius, laat staan als een schending van de beroepsethische regels kunnen worden bestempeld.

Wat het gewraakte interview betreft, stipt de Raad aan dat de integrale versie van het interview niet kon worden bekeken, omdat de opnamekaarten iedere dag gewist worden en integrale interviews niet worden bijgehouden.

Dat een interview in het kader van een nieuwsitem op TV niet integraal wordt uitgezonden, maar dat de journalist een selectie maakt van de passages die volgens hem of haar relevant zijn, is een normale journalistieke praktijk. De journalist moet de verklaringen van de geïnterviewde wel getrouw weergeven en de geest van het gesprek respecteren. De Raad meent dat het uitgezonden interviewfragment alleszins relevant is in de context van het nieuwsitem, met name de beschuldiging dat er gelekt is en dat er een klacht zal worden ingediend. De VRT maakt aannemelijk waarom de andere verklaringen, namelijk de verwijzing naar de 'opgewarmde kost' van *Het Laatste Nieuws* en het rapport van de parlementaire commissie, werden weggelaten: enerzijds wordt in de reportage zelf nergens verwezen naar *Het Laatste Nieuws*, en anderzijds wordt aandacht besteed aan de parlementaire commissie. Volgens de Raad is hier dan ook geen sprake van manipulatie of enige beroepsethische fout. Wat ten slotte het niet reageren op de mails betreft, meent de Raad dat het in de gegeven omstandigheden niet om een beroepsethische fout gaat.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is ongegrond.

Brussel, 13 september 2012

Beslissing over de klacht van de Belgische Federatie van Psychologen (BFP) tegen *Humo* en journalist Peter Schoenaerts

Met een brief van 16 februari 2012 dient de heer Koen Lowet, sectorverantwoordelijke klinische psychologie van de Belgische Federatie van Psychologen (BFP) klacht in tegen journalist Peter Schoenaerts en *Humo*. Aanleiding is een artikel in *Humo* met als titel 'Reality-TV: de speeltuin van psychologen'. (...)

DE FEITEN

Op 7 februari 2012 publiceert *Humo* een artikel met als titel 'Demasqué van de reality TV: de speeltuin van de psychologen'. Dit artikel is het tweede in een reeks over reality-TV. Het artikel behandelt de rol van psychologen bij realityprogramma's aan de hand van interviews met enkele vroegere deelnemers aan dergelijke programma's en met enkele professoren.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager voert aan dat het artikel de belangen van de leden van de BFP schaadt.

- De titel scheidt alle psychologen over één kam.
- Indien *Humo* de BFP had gecontacteerd, die zelf over een deontologische code en een deontologische commissie beschikt, dan had het weekblad relevante informatie gekregen, vermits een van de psychologen die in het blad met naam wordt genoemd, de BFP eerder om een advies had gevraagd over zijn medewerking aan realityprogramma's.
- Het artikel vermeldt twee psychologen die lid zijn van de BFP onnodig bij naam. Door de handige opbouw van het artikel ontstaat de indruk dat deze psychologen onethisch bezig zouden zijn. De BFP heeft nooit een klacht ontvangen over deze (of andere) psychologen naar aanleiding van hun medewerking aan realityprogramma's.

Voormalig hoofdredacteur Bart Vanegeren betwist dat *Humo* alle psychologen over één kam scheidt: voor wie het artikel leest is het onmiddellijk duidelijk dat het over slechts enkele psychologen gaat.

De twee psychologen die in het artikel met naam worden genoemd, hebben in het verleden zelf interviews gegeven en over hun activiteiten geschreven. Ze hebben echter geweigerd om mee te werken aan het artikel in *Humo*. *Humo* heeft achteraf wel de reactie van een van beiden gepubliceerd.

De vraag of psychologen die meewerken aan realityprogramma's onethisch handelen, werd voorgelegd aan een onverdachte bron, met name een hoogleraar van de KU Leuven die ethiek aan psychologen doceert en die voorzitter is van de ethische commissie van de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen. *Humo* heeft daarmee gedaan wat nodig was.

Humo was niet op de hoogte van het bestaan van de BFP. Zelfs indien *Humo* de BFP wel had gekend, bestond er geen enkele verplichting om deze beroepsvereniging om een reactie te vragen.

Op de hoorzitting dringt de voorzitter van de BFP niet langer aan op een verdere behandeling van de zaak nu zijn organisatie haar standpunt heeft kunnen verduidelijken. De hoofdredacteur van *Humo* gaat akkoord met een minnelijke regeling, maar wenst wel dat dit wordt bekendgemaakt, gezien de pers eerder melding heeft gemaakt van de klacht van de BFP.

BESLISSING

De Raad voor de Journalistiek noteert dat de voorzitter van de BFP ter zitting niet aandringt op een verdere behandeling van de zaak, en dat deze zaak daarmee minnelijk is geregeld.

Brussel, 13 september 2012

Mediacafé #10: Privacy? Not in my backyard! De dunne grens tussen privacy en persvrijheid

DI 30 oktober 2012 - 19:30
Beursschouwburg | Gouden Zaal
A. Ortsstraat 20-28, 1000 Brussel

Hoe ver kunnen journalisten gaan voor hun verhaal? Waar ligt de grens tussen privé- en persvrijheid, tussen persoonlijke levenssfeer en maatschappelijk belang?

Een debat met **Tom Naegels** (ombudsman *De Standaard*) en **Frederik De Swaef** (hoofdredacteur van *Story*).
 Moderator: **Sara Van Boxstael** (*De Ochtend* op Radio 1).

Mediacafé #11: De relatie tussen farma, PR en media

WO 28 november 2012 - 19:30
Handelsbeurs | Concertzaal
Kouter 29, 9000 Gent

Door toedoen van *PR professionals* uit de farmaceutische wereld is medische en farmaceutische informatie toegankelijker dan ooit. Wie profiteert er van deze situatie? De patiënt of de industrie? Welke rol speelt de wetenschapsjournalist?

Een debat met **Leo Neels** (Pharma.be, Belga en UA), **Marleen Teugels** (freelance journaliste, Artevelde Hogeschool), **Joop Bouma** (*Trouw*), **Hendrik Cammu** (VUB en UZ Brussel) en moderator **Dieter De Cleene** (EOS).

Gratis, reserveren aanbevolen: www.deburen.eu of +32(0)2 212 19 30

Organisatie:

deBuren, Fonds Pascal Decroos, Mediakritiek.be en VVOJ, FWO en de Handelsbeurs. Met de steun van de VVJ.

V-Z Bijna twee jaar lang dook Manu Adriaens voor dit blad in de geschiedenis van de Vlaamse journalistiek. In dit nummer de laatste aflevering van zijn abecedarium, met opnieuw opmerkelijke uitspraken van perslui uit de afgelopen decennia, miniverhaaltjes die minstens een glimlach opwekken en wijsheden van oude ratten voor beginners in het vak.

Vaderliefde

Hoe kreeg Tom Lenaerts als klein kind de interesse voor de dagelijkse actualiteit te pakken? Hij vertelde het lang geleden in *Humo*: "Mijn vader presenteerde het nieuws aan mijn broer en mij alsof het een soap was. 'Die meneer is kwaad op die meneer, en gisteren heeft hij dat gezegd; eens kijken wat hij vandaag gaat zeggen...' Vaderliefde is: van kranten en journaals een inzichtelijk spelletje maken."

Val

Johan Anthierens (1937-2000) had zo zijn persoonlijke reden waarom hij zichzelf nooit tot politiek journalist wilde specialiseren: "Wanhoop nooit over wat regeringen uitvreten: ze vallen vlugger dan herfstbladeren."

Verdiene

Royaltywatcher Jan Van den Berghe is zich ten volle bewust van zijn unieke positie in dit land: "Dankzij al mijn boeken ben ik de enige Belg die meer aan ons vorstenhuis heeft verdiend dan omgekeerd."

Verdiepen

Radioproducer Paul Jacobs bekennt in 2005 in *Knack* dat hij zichzelf nooit een goede journalist heeft gevonden. Want: "Een goede journalist moet mensen pakken, inconsequenties ontdekken in hun betoog. Dat houdt in dat je je in hun leven moet verdiepen. Mijn motto was echter altijd: *never a dull moment*. Ik vind alles te tijdelijk om me in de levens van pakweg Karel De Gucht of Hugo Coveliers te verdiepen. Ik ben sterk doordrongen van het idee dat het op mijn 75ste gedaan is. Dus wil ik niet jaren van mijn leven weggoeien om iemand die ook maar 75 jaar wordt, te kloten."

Verdwijnen

Weg met het doemdenken over de onzekere toekomst van het beschreven papier! Laten we onszelf oppeppen met de vaststelling van onze vakbroeder Klaus Van Isacker: "In de loop van de geschiedenis is nog maar één medium verdwenen: de stenen tafelen."

Verhouding

Humo-journalist Marc Mijlemans, nog geen 29 jaar toen hij in 1987 stierf, analyseert een nieuw televisiefenomeen: "Snooker is een spannende kijksport die zich tot biljarten verhoudt als Gruyère tot Passendale: het verschil zit 'm in de gaten."

Martine Tanghe (foto: Herwig Vergult, België)

Verkiezingsshow

Martine Tanghe onthult waarom zij zo vaak de centrale figuur mocht zijn in de VRT-marathonuitzendingen op verkiezingszondagen: "Ik ben de enige op de nieuwsdienst die daar twaalf uur kan zitten zonder naar het toilet te moeten."

Vermomd

Zanger Frank Vander Linden (in *De Morgen*) over zijn bestaan als *Humo*-journalist vóór hij de overstap naar de muziek maakte: "Van de redactievergaderingen herinner ik me nau-

welijks de complimenten van Guy Mortier, maar vooral de – in de typische *wits* verpakte – vernederingen. Ik ben hem daarvoor dankbaar. Op bepaalde momenten heb je kritiek, zelfs onrechtvaardige, nodig om beter je positie in het leven te bepalen. Dat soort bazen zijn eigenlijk allemaal vermomde vaders."

Verspreking

Nadine Desloovere was de eerste ankervrouw van de VTM-nieuwsredactie in 1989. De mooiste verspreking uit haar carrière? Toen ze op een bepaald moment moest vertellen dat er vier mensen in een aanslag omgekomen waren, zei ze: "Er zijn vier mensen in de omslag aangekomen."

Verwarring

Louis Paul Boon, de auteur en *Vooruit*-journalist die honderd jaar geleden werd geboren: "Meisjes die al te zeer de nadruk op hun boezem leggen, brengen me daarmee in verwarring. Ik weet nooit wat ik moet doen, want kijk je ernaar dan voelen ze zich aangerand, en kijk je er niet naar dan voelen ze zich beledigd."

Vlijmscherp

Definitie van het begrip 'deadline' door cineast Alex Stockman, ooit de filmrecensent van *Humo*: "Deadline: vlijmscherpe, op keelshoogte over de weg van de geboorteplaats van het nieuws naar de krantenkiosk gespannen ijzerdraad."

Voorbestemd

Nogmaals royaltywatcher Jan Van den Berghe aan het woord, meer bepaald over het anachronisme dat het koningschap in wezen is: "Je moet toch een halve hersenverlamming hebben om te aanvaarden dat iemand al van in de testikels van zijn vader voorbestemd is om de kroon te dragen. Stel je voor dat iemand in patiënten zou mogen snijden, gewoon omdat hij een chirurgenzoon is."

Vooruitzicht

Jörgen Oosterwaal is in 2007 nog hoofdredacteur van *Humo* als hij zich (in *De Morgen*) laat ontvallen: "Hugo Matthysen zei ooit dat elke generatie vindt dat *Humo* tien jaar geleden veel beter was. Het ziet er dus goed uit, want over tien jaar zal men zeggen dat dit de beste periode van *Humo* was." (lacht)

Jörgen Oosterwaal (foto: Dirk Waern, België)

Vrij

"Vrije meningsuiting bestaat alleen bij kinderen van drie tot vijf jaar." (Dirk Sterckx, Europarlementslid voor Open Vld en voormalig VRT-journalist)

Vrijen

Na een lange staat van dienst op de radio krijgt Luc Saffloer in 1990 op de televisie zijn eigen talkshow *Saffloer over de vloer*. "Die lens trotseren zegt me wel iets", glimlacht hij in *Humo*. "Ik krijg er een kick van. Dat heb ik ook bij het apparaat microfoon. Hoe beter je het beheerst, hoe aantrek-

kelijker het wordt. Het is als met vrijen, denk ik. Eerst is er de spanning van het onbekende, dan komt het aan op de beheersing van het spel, en nadien wacht er het gevaar van de sleur."

Vrouwensport

Hubert Van de Vijver was een van de eerste sportverslaggevers van de Vlaamse radio. Hij stond bij het grote publiek bekend als 'Reporter 17', het pseudoniem waaronder hij wekelijks een lichtvoetige kroniek voorlas. Op een keer behandelde hij daarin de vraag van 'een juffrouw die me vraagt wat de beste vrouwensport is'. Het antwoord van Reporter 17: "Ik zou maar onmiddellijk zeggen dat er bepaalde soorten sport zijn die ik volledig afraad, zoals worstelen, stayeren en duivenmelken. Omdat ik dat gevaarlijke sport vind, uitgaande van mijn mening dat een vrouw maar alleen aan sport doet om de mannen binnen schot te krijgen. En steeds daarop steunend moet ik zeggen dat ik weinig mannen ken die op een vrouw verliefd geworden zijn omdat zij goed kon achtervolgen, of kogelstoten, of hamerslingeren, of gewichtheffen, of kegelen, of boksen. Dat zijn sporttakken die niet stimulerend werken op het enige doel in de vrouwen hun leven, namelijk te trouwen. (...) Getrouwd zijn kan ook een sport zijn, maar niet zonder gevaren. Ik vergelijk het met de plooi in mijn broek; die kan ik er ook moeilijk in houden."

W

Waarheen

Zanger-journalist Stijn Meuris krijgt in 1997 van een journalist van het tijdschrift *Panorama* een zwaarwichtige vraag voor de kiezen: "Waar gaan we naartoe als we sterven?" Het flegmatieke antwoord van Meuris: "Als het in Limburg gebeurt: eerst naar de overlijdenspagina van *Het Belang*. En daarna? Naar nergens, hoop ik. Anders moet het wel vreselijk druk zijn in die hemel. Wellicht sta ik trouwens niet eens op de *guestlist*, en dan wordt het aan de ingang zo'n gedoe."

Waarheid

"Een gezonde waarheid moet je met anderen durven delen. Waarbij je erover waakt het beste stuk voor jezelf te houden." (Johan Anthierens)

Hitler (foto Epa / Belgoo)

Wachten

Een profetie van voormalig VRT-journalist Jef Lambrecht: "De radio heeft Hitler voortgebracht, kun je zeggen. Nu wachten we op de Hitler die door de tv wordt voortgebracht."

Weten

Uit de tijd toen de schandalen van de kerk nochtans nog niet aan het licht waren gekomen... Louis Paul Boon in een van zijn cursiefjes voor het socialistische dagblad *Vooruit*: "Nu de katholieken niet meer weten wat zij moeten geloven, weten wij niet meer wat wij niet moeten geloven."

Whisky (1)

Bekentenis van Jan Schodts (in 1989 in *Humo*) over het dieet waarop hij vroeger, als presentator van de verkiezings-marathonuitzendingen, overleefde: "Ik trok me als presentator niks van de spanning en de politieke druk aan, ik interviewde los en ongedwongen. Dat had men op de BRT, die toen nog erg conservatief was, nog niet meegemaakt. Mijn geheim

om alle remmingen en moeilijkheden te overwinnen? Een fles whisky, die op het einde van het programma – zes uur later – voor driekwart leeg was. Mijn assistent goot geregeld een scheutje in mijn cola, maar ik bleef bloednuchter, hoor. Ik was de enige die de toestemming had om op antenne whisky te drinken."

Whisky (2)

Herman De Coninck in zijn boek *Het proza*: "Gedurende de dertien jaar dat ik voor het weekblad *Humo* bekende tijdgenoten interviewde, is het me welgeteld één keer overkomen dat ik iemand tegen zichzelf in bescherming moest nemen. Meestal deden de geïnterviewden dat zelf wel, drukten de bandopnemer uit zodra ze iets interessants zeiden, hielden zich op de vlakke, schonken mij whisky bij, zichzelf niet. Die ene uitzondering was een man die zijn hele leven een uitzondering wou zijn: kleinkunstzanger KoR Van der Goten. Hij schonk zichzelf whisky bij, mij niet."

Wijsvinger

Diezelfde Herman De Coninck in een brief aan de door hem bewonderde Nederlandse auteur Simon Carmiggelt: "Zeer geachte Simon Carmiggelt, mijn rechterwijsvinger heeft ooit nog eens de toets mogen indrukken van de bandopnemer waarin u ten gerieve van *Humo* twee uur lang behartenswaardigheden vertelde. Sindsdien spring ik een beetje zorgvuldig met die wijsvinger om: later moeten de vingerkootjes op z'n minst drie relikwieën opleveren."

Woord

Dubbelinterview in *Humo* met Guy Mortier en zijn zoon-reclamemaker Jens. Laatstgenoemde vertelt dat hij geboren is in 1968.

Jens: "Het laatste grote jaar van The Beatles, zeker? Zij waren dan ook mijn eerste echte muzikale herinnering, denk ik."

Guy: "Er bestaan nog foto's van jou met de hoes van *Let it be* op schoot, een hoes waar je toen nauwelijks bovenuit kwam. En de namen van de vier Beatles waren zo ongeveer de eerste woordjes die je kende."

Jens: "John, Paul, George en dinges."

Guy: "En van die 'Ringo' hing het dan af of je al dan niet te eten kreeg."

Wrak

In 1964 en 1969 volgde Jos Ghysen de Ronde van Frankrijk voor de Vlaamse radio. Zijn taak was het dagelijks een cursiefje voor te lezen over wat er op en naast de Franse wegen allemaal te beleven viel. In zijn boek *Te bed of niet te bed* haalt Ghysen herinneringen op aan die weken. Een onvergetelijke gebeurtenis blijft voor hem alvast wat de radioploeg op een avond in een nachtclub in Biarritz meemaakte: "We waren doodmoe en vuil van het stof, we hadden ons stuk doorgeseind naar Brussel, en in de hal van ons hotel stootten we op een troep mooie meiden zoals die enkel in Frankrijk door God zelf op je pad worden gezet. Hoe verformfaaid we er ook uitzagen, door het feit dat we 'van de Tour' waren, bleken we toch over een soort aparte charme te beschikken. En of we straks niet mekaar konden treffen in een nachtclub... ik ben gelukkig de naam vergeten. Nu, een verslaggever is niet van steen, en een bende verslaggevers al helemaal niet. Na een copieus diner in een sterrenrestaurant (Piet Theys was een ervaren specialist terzake) arriveerden wij monter en fris

Jos Ghysen (foto Pieter-Jan Vanslockstroeten / Belgoo)

en geurend naar aftershave in de nightclub. Nergens waren evenwel de mooie meiden te bekennen. Aan de tafeltjes zaten dure, doorgezakte Fransen die verveeld, bijna met tegenzin, champagne dronken. En toen gebeurde het wonder! De spots schoten aan, er spatte wel 20.000 Watt op de dansvloer, en wie kwamen naar binnen huppelen als danseressen van de club? Zeer juist, de mooie meiden die wij enkele uren tevoren in het hotel hadden ontmoet. Als man ben je naïef maar als mannen-allemaal-samen is het eind van de ellende niet te overzien. Ik herinner me nog onze Franstalige collega Luc Varenne die in een metershoog schuimbad... ach, ik zal uit praktische overwegingen de rest maar liever verzwijgen. Het finale punt was dat we om zes uur in de ochtend buiten op het pleintje stonden en dat we gezamenlijk natelden hoeveel geld we nog over hadden. Aan een ontbijt viel niet meer te denken. We waren levende wrakken en het vertrek van de volgende rit was om halftien voorzien. Een tocht van 284 kilometer door een verzengende hitte. Er wordt altijd gesproken over het onnoemelijke leed dat de renners moeten ondergaan, maar over verslaggevers wordt altijd gezwegen. En dat is nog maar best ook."

Wroeging

Fotograaf Stephan Vanfleteren legt in 2007 zijn ziel bloot tijdens een interview met Hugo Camps van *De Morgen*. "Ik wil in mijn werk niet beschadigend zijn voor anderen", benadrukt Vanfleteren. "Soms maak je fouten, wat dan blijft is wroeging. In de tijd van de Agusta-affaire vroeg de krant me een foto te maken van het huis dat ene meneer Mangé ergens gebouwd had met zwart geld. Ik moest zelf maar uitzoeken waar het stond. Niemand wou wat zeggen. Uiteindelijk wees een kind me het besmette huis aan. Ik maakte een foto, stapte weer in de wagen en reed weg. Een jaar later hoorde ik op de radio meneer Mangé in een lang verhaal zeggen hoe zwaar zijn vrouw geleden heeft onder die hele Agusta-affaire. Dat er fotografen aan haar deur stonden, vond ze nog het ergste. Ze had zelfmoord gepleegd. Toen ik het hoorde, was ik helemaal kapot. Ik heb er nog steeds last van. In plaats van weg te rijden had ik natuurlijk naar die vrouw in de achterkeuken moeten gaan om vervolgens samen te beslissen of die foto in de krant kon."

Z

Zakdoek

In 1996 stierf de kleurrijke Gentse journalist Michel Casteels op 79-jarige leeftijd. (Na zijn crematie stonden er duizend pintjes ter beschikking van zijn familie, vrienden en kennissen, om te heffen op de nagedachtenis van de overledene. Dat had Casteels zelf zo op voorhand mooi geregeld.) Net als Jos Ghysen was hij een aantal keren te gast als verslaggever in de Tour, meer bepaald in dienst van *Het Laatste Nieuws*. Een anekdote die hij in dat verband graag vertelde: 'Omdat in onze volgwagen de ramen altijd openstonden, waren mijn collega's en ik telkens onvermijdelijk verkouden na één week. Dat bleef zo tot het einde van de Ronde. In het midden van de wagen zetten we daarom een plastic zak. Daarin gooiden we niet alleen onze vuilnis maar ook onze papieren zakdoekjes. Op een dag reden we in de buurt van de reclamekaravaan en zag ik de toeschouwers uitgelaten naar alle folders en gadgets grabbelen. Toen kreeg ik een lumineus idee en gooide onze plastic zak naar buiten. Ik kon nog net zien hoe zo'n twintig mensen zich er als een bende gieren op stortten.'

Zindelijkheidstraining

Rudy - 'Dwarskijker' - Vandendaele viert de derde verjaardag van VTM in zijn *Humo*-televisie-rubriek: "Drie jaar lawaaiige mediocriteit, een langgerekt bravourestuk voor gemengd koekenbakkerskoor, slechts eventjes onderbroken door Lucas Vander Taelens serene serie *De laatste getuigen*, die waarschijnlijk bij wijze van zindelijkheidstraining werd geprogrammeerd: als je al drie bent, word je in de beste families geacht je sluitspijeren te beheersen. Zelfs die serie werd aangevreten door de algemene sfeer van de VTM: zodra je leed tussen twee letterende reclameblokken in perst, schat je het niet op zijn juiste waarde. Of als je dat leed in een trailer laat aankondigen door die ongere commentaarstem van *Dierenplezier*, toebehorend aan iemand die destijds bij een piratenzender overboord werd gegooid en daar zijn gorgelende dictie aan te danken heeft, laat je het in niets verschillen van het leed uit de jongste film met Jean-Claude Van Damme."

Zwanger

"Wat is een interview anders dan het lot tarten?" doceert radiopresentator Lieven Vandenhoute in *De Standaard*. "Je weet nooit op voorhand hoe het gaat lopen, hoeveel ervaring je ook hebt en hoeveel trucjes van de foor je jezelf ook eigen hebt gemaakt. Er moet iets ontstaan tussen mensen en dan kan het plots alle kanten uit." Waarna Vandenhoute een voorbeeld aanhaalt uit de tijd dat hij nog voor Studio Brussel werkte: "Op een keer belde ik een pedagoog op en ik vroeg hem of hij zelf kinderen had. Hij wachtte een fractie van een seconde om nee te antwoorden, waarop ik onmiddellijk, zonder na te denken, zei: 'Het spijt me verschrikkelijk. Uw vrouw is zwanger en niemand weet het en u had bijna uw mond voorbijgepraat.' Het bleek nog waar te zijn ook, en die man heeft me gevraagd de naam van het kind te helpen kiezen. Jammer genoeg is die zwangerschap fout gelopen, maar daarna heeft dat koppel een dochter gekregen. Ze hebben haar Vita genoemd, zoals ik had gesuggereerd."

Zwijgen

Het meest geschikte lemma om een punt te zetten achter dit abecedarium, toch? *Zomergasten*-presentator Jan Leyers (aan de tand gevoeld door zijn veel jongere collega Guinevere Claeys, die de afgelopen weken hoge ogen gooide in *De slimste mens*): "Interviews geven is niet slim. Want met spreken kun je alleen maar verliezen. De beste manier om iemand te kloten, zo heb ik geleerd in mijn praatprogramma *Nachtwacht*, is hem of haar laten uitspreken. Een gedachte afmaken, krachtig afronden, daar moet je al verdraaid veel talent voor hebben. Er zijn er heel weinigen die dan géén onzin beginnen te verkopen. Het is slimmer om schimmig en mysterieus te blijven. Onderschat nooit het voordeel van de twijfel. Kijk naar J.D. Salinger, schrijver van *The catcher in the rye*: een genie dat zweeg. En dus een schrijver die iedereen voor altijd geweldig vindt. Wat als die veel interviews had gegeven? Dan was misschien gebleken dat die mens *ook* maar wat uit zijn nek zat te kletsen. Dan was de mythe om zeep. Nee, ik zeg het je: de zwijger wint."

Bronnen: naast de vermelde boeken werd voor deze laatste aflevering gebruik gemaakt van jaargangen van *Humo*, *De Morgen*, *De Standaard*, *Knack*, *Dag Allemaal*, *Panorama* en *Vooruit*.

Jan Leyers (foto: Jorje Dijkx/Belga)

Onder embargo

Oud-collega **Jan Van Hemeledonck** is overleden, 68 jaar oud. Jan werkte voor diverse titels, waaronder *Het Laatste Nieuws* en *Knack*. Tot aan zijn pensioen in 2003 schreef hij vooral over auto's en gastronomie.

De VVJ biedt aan Jans familie – onder wie zoon **Thomas**, die voor de VTM-nieuwsdienst werkt – haar gemeente deelneming aan.

En ook **Walter Genbrugge** wisselde het tijdelijke voor het eeuwige, 74 jaar oud. Tot aan zijn bruggpensioen in 1988 was Walter fotograaf bij de Tijdschriften Uitgevers Maatschappij (TUM). Zijn werk sierde vele pagina's in onder meer *Panorama*, *Flair*, *Feeling*, *Story* en *Rosita*.

Collega-fotjournalist **Jo Hermie** herinnert zich Walter nog goed. "Vanaf 1953 begon hij met een *boxke* van Agfa zijn eerste foto's te maken. In 1961 trad hij in dienst bij PhotoNews. Daar ontloopte hij zich tot een meer dan talentvol persfotograaf, die heel wat nationale en internationale persprijzen won."

Ook aan Walters partner **Arlette Stubbe** (*ex-GvA*) en familieleden biedt de VVJ haar oprechte medeleven aan.

Niet enkel op gedrukte kranten maar ook op digitale publicaties is het **BTW-nultarief** van toepassing. Dat heeft minister van Financiën Steven Vanackere (CD&V) verduidelijkt op vraag van de Belgische uitgevers.

Die reageren verrukt. **Luc Missorten**, ceo van Corelio: "Eén van de belangrijkste drempels naar een gezonder businessmodel voor digitale journalistieke bijdragen wordt hiermee weggewerkt."

En **Rudy Bertels**, managing director van Persgroep Publishing: "Grote begunstigde van deze maatregel is de journalistiek. Deze beslissing zal ons, uitgevers, toelaten onze afhankelijkheid van het onder druk staande 'papier' businessmodel te verkleinen en verder te investeren in kwaliteitsvolle berichtgeving."

Slechts 1 op de 6 personen die in het *Journal* op de VRT-televisie worden opgevoerd, is **vrouw**. In het duidingsprogramma *Terzake* is het verschil nog groter: daar waren in 2011 maar 16 procent van de actoren vrouwelijk.

Tot die bevindingen komt het **Steunpunt Media**, het nieuwe onderzoekscentrum voor de nieuwsmedia dat de vier

Vlaamse universiteiten hebben opgericht. "Die wanverhouding man/vrouw in *Terzake* is vooral een gevolg van de vele mannelijke elitebronnen die er aan bod komen", wordt gezegd.

Mogelijk kunnen de VRT-nieuwsmakers nog wat meer te rade gaan bij de Vlaamse **Expertendatabank**, die het departement Gelijke Kansen van de Vlaamse Overheid in samenwerking met de VVJ aan alle nieuwsmedia aanbiedt. Die Expertendatabank telt momenteel 995 fiches van 'alternatieve' experts. Onder hen 912 vrouwen.

Veel journalisten vinden overigens reeds hun weg naar de Expertendatabank. In 2010 werd de database gemiddeld 248 keer per maand geraadpleegd, in 2011 was dat 477 keer per maand, en in 2012 (tot en met september) bedraagt het gemiddelde nog steeds 469 raadplegingen per maand. Alle info: www.expertendatabank.be.

Er is leven na *Humo*. Journalist **Raf Weverbergh**, die daar in juni na twaalf jaar dienst opstapte, heeft nu het internetplatform *Whiteboard* gelanceerd. Daarop zal vooral worden bericht over ondernemerschap en innovaties in Europa.

En ook **Hans Hermans**, die we de voorbije jaren hebben gekend bij *Trends* en *Bizz magazine*, sloeg nieuwe wegen in. Met zijn bedrijfje Compact Publishing levert hij van meet af aan "journalistieke content op maat van particulier of bedrijf".

Ann Braeckman werkt sinds 1 oktober niet langer voor *Het Nieuwsblad*, maar is nu werkzaam voor VTM, als freelancecorrespondent voor Oost-Vlaanderen.

Geert Nies maakte de overstap van *Het Laatste Nieuws* naar *Het Belang van Limburg*, waar hij eindredacteur regio werd.

En bij *Knack Focus* is **Stefaan Werbrouck**, die er al de tv-recensies voor zijn rekening nam, de nieuwe hoofdredacteur. Hij volgt Karel Degraeve op die adjunct-hoofdredacteur werd bij *Humo*.

De **Persprijjs Karel Van Miert** is aan zijn vierde editie toe. Dit keer is het thema 'Groei en jobs in Europees perspectief'. Zowel schrijvende als audiovisuele journalisten die hierover tussen 1 oktober 2011 en 31 oktober 2012 werk produceerden, kunnen dit insturen.

De Belgische Vertegenwoordiging van de Europese Commissie looft in elke categorie (print en audiovisueel) 2.000 euro uit. De deadline is 5 november. Alle info op www.journalist.be/persprijzen.

Intussen heeft **Koen Vidal** van *De Morgen* de persprijs van de Stichting Filip Decock voor beste derdewereldberichtgeving gewonnen. Hij deed dat met de artikelenreeks '*Terug naar Congo*', over jonge Belgen die zich in dat land zijn gaan engageren.

De Vlaamse Noord-Zuidpersprijs, waarmee ook de Vlaamse overheid dit soort journalistiek wil stimuleren, ging naar **Rudi Rotthier** voor zijn reportage-reeks over de recente overstromingsramp in Pakistan, die in *Knack* verscheen.

De gemeenteraadsverkiezingen 2012 mogen dan achter de rug zijn, ook straks weer zullen we met zijn allen **peilingen** bestellen en publiceren waarmee de politiek-electorale temperatuur gemeten wordt. Om over geheel andere publieks-enquêtes nog te zwijgen.

Maar de betrouwbaarheid van dergelijke marktonderzoeken blijft een probleem, en ook vele collega's zelf menen dat er wel wat omzichtiger mee kan worden omgesprongen. Ziedaar waarom **Febelmar**, de beroepsvereniging van Belgische marktonderzoeksbureaus, bij dit magazine andermaal haar 'tips voor journalisten' meegeeft.

Knack heeft schoon genoeg van ongepaste publieksreacties op artikelen op zijn website. Wie op *Knack.be* nog zijn mening kwijt wil, kan dat enkel nog met naam en toenaam. Uitgever **Jos Grobben**: "De snelle groei van onze site had een moeilijk te controleren stroom aan reacties tot gevolg."

De Persgroep is gestart met een nieuw bijscholingsproject voor zijn journalisten: *Campus De Persgroep*. Drijvende kracht achter het project is directeur-uitgever Jaak Smeets. De praktische coördinatie is in handen van **Iris Musschoot**.

Campus De Persgroep wordt omschreven als "een zuurstofkuur" voor de 2650 journalisten en andere redactionele medewerkers van De Persgroep. In een eerste fase worden 19 cursussen georganiseerd, met thema's als 'creatief denken', 'pitchen bij de chef', 'junior en senior fellowship' en 'ontwikkeling topmanagement'.

Het moet
niet altijd
Carl Devos
zijn ...

Zoek eens op

www.expertendatabank.be